

RAPORT

referitor la activitatea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară în anul 2020

Pentru anul 2020, aprecierea Comisiei de Etică și Deontologie Universitară (CEDU) este că situația respectării eticii universitare, precum și a eticii activităților didactice și de cercetare din Academia de Studii Economice din București s-a încadrat în parametri normali. La un efectiv de aproximativ 24 000 de studenți, cadre didactice și angajați încadrați în categoria personalului didactic auxiliar, încălcările și derapajele de la conduita etică rămân cazuri izolate. Fără pretenția că CEDU ar fi luat cunoștință – prin sesizare sau prin autosesizare – de toate situațiile respective, pentru întregul an 2020, cazurile aflate în atenția comisiei au fost în număr de aproximativ zece.

Anul 2020 va rămâne în istoria ASE pentru cvasigeneralizarea desfășurării activităților didactice în sistem online, în condițiile pandemiei, începând cu luna martie, care însă nu a părut să impiețeze asupra eticii conduitei. În pofida distanțării fizice sau, poate, tocmai de aceea, a multiplicării factorilor de stres, cazurile de nesocotire a eticii activităților curente s-au menținut într-un număr cât se poate de rezonabil. În schimb s-au afirmat aspecte specifice lucrului la distanță.

De asemenea, la începutul lunii octombrie 2020, site-ul instituțional și platforma de e-learning ale ASE au fost afectate de un incident de securitate cibernetică – un atare act fiind de competența Criminalității Organizate din cadrul poliției. Pagina Comisiei de Etică pe pe site-ul ASE a devenit indisponibilă, în prezent aflându-se încă în lucru. Însă adresa de e-mail a CEDU a putut fi permanent accesată.

În cursul anului 2020, Comisia de Etică și Deontologie Universitară a Academiei de Studii Economice din București a activat în două componente, după cum urmează:

- a) În perioada ianuarie-iunie 2020, CEDU a funcționat în structura avizată prin Hotărârea Senatului nr. 71/ 2016, cu modificările ulterioare, funcția de președinte al comisiei fiind îndeplinită de către prof. univ. dr. Virginia Mărăcine;
- b) Actuala componentă a CEDU a fost avizată prin Hotărârea Senatului nr. 113/ 26.06.2020, cu modificările ulterioare, adoptate prin HS nr. 143/ 30.07.2020 și HS nr. 210/ 16.10.2020; componenta CEDU a fost aprobată prin deciziile rectorului ASE nr. 2878/ 06.07.2020, nr. 3433/ 23.09.2020 și, respectiv, nr. 416/ 22.10.2020.

În intenția punerii de acord a denumirii comisiei cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/ 2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu particularitățile activității – la propunerea chiar a președintelui Senatului universitar - în 2 iunie 2020, prin HS nr. 89 cu privire la adoptarea unor

modificări la Carta ASE, în denumirea comisiei, „deontologia profesională” a fost înlocuită cu „deontologia universitară”. Astfel că, în continuare, noua denumire a comisiei ASE este ”Comisia de Etică și Deontologie Universitară”. De asemenea, pentru reprezentarea în componența CEDU inclusiv a noii Facultăți de Drept, prin HS nr. 214/ 25.10.2020 a fost adoptată o nouă variantă a Regulamentului Comisiei de Etică a ASE. În prezent, CEDU este format din 15 membri, dintre care 12 cadre didactice și trei studenți. De asemenea, la activitățile sale participă un reprezentant al Direcției Juridic și Contencios Administrativ, precum și un reprezentant al Direcției Resurse Umane.

CEDU își desfășoară activitatea potrivit prevederilor Legii educației naționale nr. 1/ 2011, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 206/ 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare, ale Codului de etică și deontologie universitară (parte a Cartei ASE), precum și ale Regulamentului Comisiei de Etică a ASE.

În cursul anului 2020, CEDU a avut în analiză și deliberare următoarele cazuri:

1. În luna februarie 2020, a finalizat analiza în cazul sesizării nr. ASE 11126/ 2019, înaintată de către un cadru didactic al ASE, care reclama că, prin intervenția intempestivă a unei doamne profesor din timpul festivității de deschidere a anului universitar 2019-2020, desfășurate în Aula Magna, pe 30.09.2019, „a fost jignit”, la adresa sa „**s-au făcut afirmații calomnioase**, fără a [putea] fi probate în niciun fel”, respectiv că „s-a recurs la dezinformare și defăimare, menite să aducă prejudicii de imagine în plan personal și instituțional”. Întrucât acțiunea persoanei reclamate s-a confirmat ca abatere de la normele de etică universitară, conform art. 83, literele f și i, din actualul Cod de etică și deontologie universitară al ASE, comisia a stabilit sancționarea sa cu „avertisment scris”. De asemenea, comisia a făcut propuneri concrete privind îmbunătățirea conduitei persoanei respective.
2. În luna martie 2020, comisia a finalizat și a transmis părților rezultatul analizei în cazul petiției nr. ASE 11295 din 2019 privind potențiale nereguli și un posibil caz de **discriminare asupra petentului, înregistrate odată cu desfășurarea concursului didactic** pentru ocuparea de către acesta a unui post de asistent universitar. Sesizarea a fost formulată la adresa a trei cadre didactice ale Facultății de Marketing, dar, la finele analizei amănunțite efectuate, ea s-a dovedit a fi neîntemeiată.
3. Tot în luna martie 2020, comisia a finalizat și a transmis părților rezultatul analizei petiției nr. ASE 382/ 2019, înaintate de către o studentă a Facultății de Administrație și Management Public, vizând conduita unui coleg de grupă. Petenta îl acuza pe colegul de grupă de **agresiune fizică**, petrecută în timpul pauzei dintre două activități didactice, în sala de seminar. Din analiza întreprinsă, a rezultat că acuzația se confirmă și, ca urmare, studentul agresor a fost sancționat cu „avertisment scris”; de asemenea, s-a stabilit mutarea sa disciplinară într-o altă serie de studenți, impunerea de a urma un program, monitorizat, de consiliere psihologică, precum și obligația de a se abține de la a mai interacționa în vreun fel cu colega agresată pe perioada studiilor la ASE.
4. Comisia a finalizat și a transmis părților, în martie 2020, rezultatul analizei sesizării nr. CEDP 42a/ 2019, depusă de către un student de la Facultatea de Cibernetică, Statistică și Informatică Economică, cu privire la posibile „jigniri repetate și **cuvinte defăimătoare la adresa**” unor foști studenți ai ASE, decedați în condiții dramatice, din partea unui cadru didactic. Parțial sesizarea s-a confirmat și, ca urmare, cadrului didactic i s-a solicitat să prezinte scuze în scris seriilor de studenți în fața cărora a utilizat expresiile ofensatoare, să modifice pentru viitor conținutul prezentărilor utilizate la curs și să evite respectivul tip de limbaj, care poate să lezeze sentimentele.

5. În luna mai 2020, comisia a transmis părților implicate rezultatul analizei cazului de suspiciune de plagiat ca urmare a sesizării IRAFPA cu privire la un articol al unei foste doctorande a ASE, de altfel exmatriculate la începutul anului 2019. La rândul său, inițiativa IRAFPA era consecința sesizării primite din partea unei absolvente a Universității din Sousse (Tunisia), care descoperise că peste 90% din **textul unui articol publicat de către fosta doctorandă a ASE provenea din traducerea disertației sale**. Comisia a procedat la analiză pe baza documentelor primite de la IRAFPA, în același timp solicitând bibliotecii Institutului Superior de Gestiune din cadrul Universității din Sousse o copie scanată a disertației arhivate, conformă cu originalul, precum și un punct de vedere privind acuzația de plagiat adusă fostei doctorande a ASE. Deși timpul pus la dispoziție în acest scop a fost suficient, comisia nu a primit niciun răspuns, nici de la biblioteca respectivului institut, nici din partea fostei doctorande. Cu toate acestea, din analiza întreprinsă, s-a concluzionat că lucrarea fostei doctorande a ASE constituie un plagiat și s-a solicitat revistei *Economics, Management and Financial Markets* retragerea respectivului articol din evidențele proprii și din bazele de date în care a fost indexat.
6. În 31 august 2020, un absolvent, aflat în situația de a-și ridica diploma/ adeverința de absolvire, atenționa că nu se răspunde la numărul de telefon de interior făcut public; de asemenea, reclama conduita la nivelul secretariatului facultății: „doamna secretară a continuat pentru încă 5 minute, ca și cum eu nici nu aș fi fost acolo, să tasteze la calculator, plictisită, lungind astfel timpul interacțiunii”, apoi atenționându-l „pe un **ton foarte agresiv** că nu mi se va mai elibera nicio altă adeverință”. Și absolventul conchidea: rog școlarizarea „pentru viitoare interacțiuni cu alte persoane, aceasta fiind cartea de vizită a instituției”. Petentul nu a putut sau nu a vrut să revină cu probe, iar Regulamentul Comisiei de Etică impune prezentarea de dovezi, prin urmare cazul nu a fost supus în continuare analizei. Deși apreciem că în ultimii ani s-au făcut progrese, se pare că o atare conduită încă nu este complet străină de activitatea din instituție.
7. În 11 noiembrie 2020, a fost emis rezultatul analizei petiției nr. CEDU 53/ 2020. Sesizarea, din partea unei studente de la Facultatea de Economie Agroalimentară și a Mediului, se referea la conduita pretins lipsită de etică universitară a unui cadru didactic – **schimbarea notei comunicate inițial, urmare consultării cu colegii petentei; acuzație neîntemeiată de fraudare a unui test online, petenta respingând supoziția că ar fi fost „asistată” de către o terță persoană; comportament nonetic și chiar imoral la momentul întâlnirii** dintre petentă și cadrul didactic, care a avut loc la ASE. CEDU a solicitat și a primit, în scris, pozițiile petentei și a persoanei reclamate; de asemenea, cele două părți au fost audiate în întrevederi, pe zoom, separate. Acuzele de conduită discreționară ale studentei nu au putut fi dovedite, însă CEDU a făcut recomandări cadrului didactic, inclusiv să evite limbajul și modul de adresare colocvial, întrucât se poate ajunge la interpretări eronate.
8. În data de 18 noiembrie 2020, a fost emis rezultatul analizei petiției nr. CEDU 54/ 2020. Sesizarea privea o posibilă plagiere a unei lucrări de licență susținute în sesiunea din septembrie 2020, de către un fost student al Facultății de Management. Reclamația era că **lucrarea ar fi fost scrisă „la comandă”**, chiar de către petent (va fi identificat ca deținător al unei pagini de facebook „Licențe originale”), care însă ulterior nu s-ar fi înțeles cu fostul student cu privire la suma de plată, acesta din urmă declarându-se nemulțumit de nota obținută; „soluția” găsită ar fi fost sesizarea de plagiat, prin care lucrarea și nota să fie anulate, iar absolventul să poată susține o altă lucrare, cu mai mult succes, într-o sesiune viitoare. Însă pe parcursul demersurilor CEDU, petentul și-a retras reclamația (posibil, ca urmare a înțelegerii cu fostul student asupra sumei de plată); în consecință, în

continuare CEDU s-a considerat în procedură de autosesizare. Cererea pentru conducerea științifică a lucrării de licență fusese întocmită fără ca inițial să fi fost menționat titlul, acesta părând să fie adăugat pe cerere abia în luna iulie 2020; potrivit schimbului de mesaje depus odată cu sesizarea, societatea comercială din titlu a fost mai degrabă alegera celui care ar fi scris lucrarea. În pofida faptului că din martie, adică din momentul stabilirii planului lucrării, studentul nu l-a mai contactat pe conducătorul științific, în august acesta a acceptat lucrarea pentru susținere fără nicio observație. De altfel, prin prevederea „Conducătorul științific are dreptul să acorde calificativul RESPINS, anterior rulării antiplagiat a lucrării, în cazul în care studentul nu și-a îndeplinit obligațiile privind prezentarea lucrării, în diferite stadii...” din regulament, legiuitorul nu a creat o obligație, ci doar o posibilitate (care nici ea nu pare să fie suficient de cunoscută). Deși sesizarea era însoțită de numeroase documente doveditoare, îndeosebi mesajele explicite „de negociere” dintre fostul student și petent, formal, CEDU nu a putut exclude falsificarea conversațiilor cu funcția „inspect element”. Prin urmare, în pofida gravității extreme, respectând prezumția de nevinovăție, CEDU s-a văzut în situația de a nu se putea pronunța. Soluția ar fi de formulare de plângeri penale. CEDU apreciază că nu este exclus să existe într-adevăr astfel de situații, de scriere „la comandă” a lucrărilor de absolvire, de unde necesitatea unui plus de vigilență.

9. Petiția înregistrată la CEDU cu nr. 61/ 2020 se referă la **perturbarea gravă a activităților didactice desfășurate în mediul online**, prin intermediul platformei zoom, la Facultatea de Administrație și Management Public, de pe alte platforme online (Discord), din partea unor persoane necunoscute, posibilă prin punerea la dispoziția acestora a datelor de acces. De asemenea, s-a recurs la preluarea identității unor studenți/ cadre didactice de către alte persoane, folosită pentru realizarea de activități de tip „trolling”, prin care au fost deranjate orele și li s-au adus injurii participanților la respectivele activități didactice (cursuri și un test). Cadrele didactice au răspuns problemelor întâmpinate prin crearea de „waiting room”-uri și gestionarea admiterii studenților la curs cu ajutorul reprezentanților lor. În pofida unei bănuieli, nu au putut fi identificate cu certitudine persoanele răspunzătoare (nici de diseminarea datelor de acces, nici de perturbarea propriu-zisă a activității didactice). În prezent, este în curs de redactare raportul de caz.

De asemenea, în cursul anului 2020, CEDU a realizat un număr de demersuri și rapoarte administrative.

Potrivit Regulamentului Comisiei de Etică a ASE, art. 7, prezentul raport anual „se prezintă Rectorului și Senatului Academiei de Studii Economice din București și constituie un document public”.

PREȘEDINTELE COMISIEI,

prof. univ. dr. Nicolae LUPU